1
Tanssin talon tarveselvitys

HEL 2014-002497 T 10 06 00

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päättää Tanssin taloa koskevan tarveselvityksen perusteella seuraavaa:

Merkittävää säätiörahoitusta saanut Tanssin talo ry sekä kentän muut toimijat voisivat olla nykyistä aktiivisempia tanssin talo -asian näkyväksi tekemiseen Kaapelitehtaalla. Ohjelmatoiminnan käynnistäminen ja kentän rakenteiden uudelleenarviointi on mahdollista jo ennen kuin Tanssin talo -hankkeesta on päätetty. Vahvistamalla tanssin jatkuvaa näkyvyyttä vahvistetaan myös tanssin talon tarpeen ymmärtämistä laajemmin. Kulttuurikeskus voi arvioida tanssin taloa koskevan tarvepäätöksen tekemistä, kun käsillä olevan tarveselvityksen lisäksi seuraaviin asioihin on jatkovalmistelussa saatu selvyys kaupungin, valtion ja kolmannen sektorin yhteistyönä:

1. Myönteinen tarvepäätös on mahdollinen tilanteessa, jossa merkittävälle investoinnin osuudelle ja mahdollisesti myös tanssin talon käyttötaloudelle löytyy ulkopuolinen osarahoittaja. Investoinnin myötä kaupunki sitoutuu osaltaan käytännössä myös hankkeen pysyväisrahoitukseen.
2. Helsinki voi neuvotella valtion konkreettisesta osallistumisesta hankkeen rahoittamiseen sen jälkeen, kun mahdollinen yksityinen ulkopuolinen rahoittaja on ainakin aiesopimustasolla varmistunut.
3. Tarveselvityksen yhteydessä käyttäjän tekemä toimintamalli (hallintomalli) on hyvä alku, mutta sitä tulee edelleen jalostaa, jotta voidaan paremmin arvioida sen toteuttamiskelpoisuutta ja vaikutusta. Mallin jatkovalmistelussa tulee ottaa huomioon tanssin kentän nykyisten toimijoiden sitoutuminen hankkeeseen ja arvioida ehdotettavan mallin taloudellisia toteutumismahdollisuuksia.
4. Heijastusvaikutukset muulle tanssin kentälle tulee niin ikään selvittää valittavan toimintamallin puitteissa. Suuri osa tanssin vapaata kenttää toimii julkisen rahoituksen kautta. Tanssin talon valmistuminen edellyttää kulttuurikeskuksen avustusmäärärahojen kohdistamista myös Tanssin talon

toimintaan. Tämän lisäksi vapaiden ryhmien avustuksiin tulee korotuspaineita, jotta vuokrien taso ei muodostuisi esteeksi tilojen käytölle. Myös suunniteltujen tilojen nykyisille käyttäjille pitää löytyä näitä tyydyttävät tilaratkaisut joko uusissa tiloissa tai osana tulevan tanssin talon ohjelmaa.

5. Hankkeen käynnistymisen ensimmäinen vaihe edellyttää Hotelli- ja ravintolamuseon korvaavien tilojen selvittämistä ja niistä päättämistä. Tätä kustannusta ei voida suoraan laskea osaksi hanketta, mutta on edellytys sen edistämiselle.

Tanssin talo on yksi keskeisistä kulttuurisista kiinteistöhankkeista, joita Helsinkiin tällä hetkellä suunnitellaan. Kaupunginteatterin peruskorjaus on jo päätetty tehdä teatterin omalla lainoituksella, joskin lainan takaisinmaksun vaikutus teatterin tuen tarpeeseen on vielä auki. Keskustakirjaston rakentamispäätös tehdään syksyllä ja vuoden loppuun mennessä kaupunginjohtajalle luovutetaan mietintö ELMU ry:n uusien tilojen parhaasta mahdollisesta ratkaisumallista. Taidemuseon ja kaupunginmuseon kokoelma - ja konservointikeskus etenee museoiden hankkeena. Muut hankkeet ovat kooltaan pienempiä tai vasta merkittävästi alustavammalla suunnitteluasteella.

Tanssin talo -hanke on koko tanssikentän kehittymisen kannalta tärkeä hanke ja sille on tilaa Helsingissä. Tanssin talolla on keskeinen merkitys tanssikentän kehittymiseksi muita taiteen aloja vastaavalle tasolle. Ulkomailta saadut esimerkit kertovat, että tanssitaiteelle omistettu talo on merkittävästi edistänyt taiteenlajin asemaa ja arvostusta, taiteellista kehitystä, kansainvälistä yhteistyötä sekä yleisön ja tanssin kohtaamista. Hankkeessa ei keskitytä tuottamaan ainoastaan seiniä, vaan kokonaisvaltaista muutosta koko tanssitaiteelle.

Tanssin talo -hankkeessa sovelletaan kaupunginhallituksen tilahankkeiden ohjeita. Tilahankkeita arvioitaessa kaupungin talouden järkevä hoito edellyttää tarkkaa harkintaa sekä tilaratkaisujen ja niiden koon ja laadun että erityisesti kustannusten suhteen.

Tanssin talo -hankkeesta on tehty tarveselvitys. Tarveselvityksessä on perusteltu hankkeen tarpeellisuus sekä tanssialan toiminnassa ja kentällä tapahtuvat muutokset, joilla tanssin talohanke on perusteltu. Tanssin talo -hankkeessa toiminnan sisältö vaikuttaa tilantarpeeseen ja käytettävissä olevat tilat määrittävät toiminnan sisältöä. Tämän vuoksi tanssin talon toimintamalli ei ole voinut olla valmis tarveselvitystä tehtäessä. Kolmas merkittävä muuttuja on käyttötalous. Taloudelliset rajat määrittävät toimintaa, joka vaikuttaa tilaohjelmaan. Mahdollisissa jatkoselvityksissä käyttötalouden koko pitää ottaa huomioon mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja mahdollisimman realistisesti.

Tanssin talo -hanke ei rasita kaupungin investointiraamia, mikäli säätiö- ja valtiorahoituksen ulkopuolinen investointi tehdään Kiinteistö Oy Kaapelitalon toimesta kaupungin takaamalla lainalla.

Esittelijän perustelut

Toimialan asema

Suomalainen tanssikenttä on kehittynyt voimakkaasti viime vuosikymmeninä ja sen taiteellinen taso on noussut. Alalle on tullut paljon uusia tekijöitä, esitysmäärät, festivaalit ja tanssitapahtumat ovat lisääntyneet, taiteellisen työn sekä ilmaisukeinojen sisällöt ovat kehittyneet. Tanssin toimintaympäristö on kansainvälistynyt ja muuttunut entistä monimuotoisemmaksi. Kiinnostus erilaisia kehollisia menetelmiä ja koreografista osaamista kohtaan on viime vuosina voimistunut myös perinteisen taidekentän ulkopuolella ja yhä useammat taiteilijat työskentelevät tanssin soveltavan käytön parissa.

Toteutetut strategiat

Tanssin merkitys on kasvanut ilmiönä ja taiteen alana. Harjoitus-, tuotanto- ja esitystilojen osalta tanssitaiteilijoiden työskentelyolosuhteiden on nähty jääneen merkittävästi jälkeen muiden taiteenalojen tilanteesta. Tanssin asemaa onkin pyritty edistämään viime vuosina. Tanssin muuta kulttuurikenttää heikommat toimintaedellytykset on nostettu esiin erilaisissa strategioissa ja selvityksissä.

Helsingin kulttuurikeskuksen julkaisemassa Selvitys tanssitaiteilijoiden työ- ja esiintymistiloista Helsingissä 2008 (2008) esiteltiin laajasti tanssin tilakysymyksiin liittyvää valmisteluhistoriaa sekä tanssin nykytilaa Helsingissä. Lisäksi kirjattiin tanssin ammattilaisten tarpeita työskentelytiloihin liittyen. Selvityksessä käytiin läpi eri tilakohteiden soveltuvuutta Tanssin taloksi. Tutkittuja tiloja olivat mm. Jätkäsaaren bunkkeri, Pasilan konepaja, Suvilahti sekä Fordin talo.

Valtion tanssitaidetoimikunnan Tanssissa on tulevaisuus – Tanssin visio ja strategia 2010-2020 -strategiassa (2009) tarkasteltiin tanssikentän toimintaa kokonaisuutena, linjattiin alan tulevaa kehitystä ja tehtiin ehdotuksia tanssin toimintaedellytysten parantamiseksi. Toimenpiteinä ehdotettiin mm. Tanssin talon perustamista, uudenlaisten tanssin soveltavaan käyttöön tarkoitettujen rahoitusratkaisujen kehittämistä sekä tanssin opetussuunnitelman perusteiden laatimista peruskouluille.

Myös Helsingin kulttuuristrategiassa 2012-2017 (2011) nostettiin esiin tanssin aseman jälkeenjääneisyys. Toimenpide-ehdotuksena esitettiin,

että kaupunki varautuu toiminnassaan tanssin talon toteuttamiseen. Strategiassa korostettiin, että lähtökohtana on, että ulkopuoliset tahot (ei siis kaupunki) ovat hankkeessa päätoimijoina. Lisäksi ehdotettiin, että tanssin asemaa tuetaan myös profiloimalla Itä-Helsingin kulttuurikeskus Stoaa entistä voimakkaammin tanssin talona.

Helsingin valtuustostrategian 2013–2016 yhtenä toimenpiteenä esitettiin, että tanssitaiteen näkyvyyttä ja toimintaedellytyksiä kaupungissa parannetaan yhteistyössä alan toimijoiden kanssa, mahdollisesti Tanssin talo -hanketta edistämällä.

Toimialan kehitys

Suomessa toimii noin 45 tanssiteatteria ja -ryhmää. Teatteri- ja orkesterilain piiriin kuuluvat tanssiteatterit ja tuotantokeskukset sekä tanssin aluekeskukset ovat suomalaisen tanssin infrastruktuurin ydin. Valtakunnallisesti toimii yksitoista teatteri- ja orkesterilain piiriin kuuluvaa tanssiteatteria ja tanssin tuotantokeskusta, vuonna 2004 aloitetussa tanssinaluekeskusverkostossa on kuusi tanssin toimijaa. Helsingissä sijaitsevat lisäksi Suomen Kansallisbaletti sekä Helsinki Dance Company, joka ainoana suomalaisena tanssiryhmänä toimii puheteatterin (Helsingin kaupunginteatteri) yhteydessä. Helsinki avustaa kolmea vos-tanssiteatteria. Lisäksi toiminta-avustusta myönnetään 14:ta vapaalle ryhmälle ja neljälle tanssifestivaalille (2013). Kohdeavustuksia tanssille on myönnetty 17 – 25 vuosittain.

Vapaa kenttä

Vapaaksi kenttä eli teatteri- ja orkesterilain ulkopuolella toimivat ryhmät ja taiteilijat, ovat tärkeä osa suomalaista tanssitaidetta. Vapaa kenttä tarkoittaa ammattitaiteilijoista koostuvaa palveluntuottajaryhmää, jonka toimijat eivät ole valtionosuusjärjestelmän piirissä. Toimijoita ovat mm. rekisteröidyt ammattilaisryhmät, yksittäiset työryhmät, yhteisöt sekä freelancetaiteilijat.

Vapaiden tanssiryhmien määrä on viidessätoista vuodessa kasvanut 15:sta 34:ään. Runsaasta 30 vapaasta tanssiryhmästä valtaosa (n. 20 kpl) toimii pääkaupunkiseudulla, minkä lisäksi Helsingissä sekä ympäri Suomea työskentelee kymmeniä freelancekoreografeja.

Työsuhteet

Kaikkiaan Suomessa on noin 1 000 tanssitaiteilijaa, joista noin 120 tanssijaa ja koreografia työskentelee vakituisessa työsuhteessa. Vapaan kentän suurta osuutta selittää ammatillisen koulutuksen lisääntymisen ohella alan tuotantorakenteiden kehittymättömyys. Tanssin alalla ei ole suuriin ja keskisuuriin puheteattereihin verrattavia

työnantajia. Valtaosa suomalaisista tanssijoista ja koreografeista klassista balettia lukuun ottamatta työskentelee vapaalla kentällä.

Festivaalit.

Suomeen on 2000-luvulla perustettu useita uusia festivaaleja ja tanssiin liittyviä tapahtumia. Tanssifestivaalien määrä on 2000-luvulla kasvanut 6:sta 15:een ja tanssia nähdään myös monien yleisfestivaalien ohjelmistoissa.

Koulutus

Suomessa toimii yksitoista tanssin ammatillista koulutusta tarjoavaa oppilaitosta, kuusi tanssialan perustutkinnon tarjoavaa oppilaitosta, neljä tanssialan koulutusohjelmaa tarjoavaa korkeakoulua, kolme tanssialan avoimia opintoja tai täydennyskoulutusta tarjoavaa korkeakoulua. Alalle valmistuu taiteilijoita myös ulkomaisista oppilaitoksista. Suomalaisista oppilaitoksista alalle valmistuu vuosittain noin 50 tanssitaiteilijaa.

Harrastajille suunnattua tanssinopetusta annetaan musiikkioppilaitoksissa ja yksityisissä tanssikouluissa.

Esitykset ja yleisö

Valtakunnallisesti tanssin kantaesitysten määrä on noussut viidessätoista vuodessa noin 110:sta n. 180:een. Esitysten määrä on noussut noin 700:lla, 1680:sta 2 540een. Katsojia suomalaisella tanssilla oli vuonna 2013 429 999. Katsojamäärä on pysynyt lähes samalla tasolla viisitoista vuotta. Huippuvuonna 2010 tanssikatsojia oli 544 034. Valtakunnallisesti keskimääräinen lipunhinta eli pääsylipputulot myytyä lippua (2013) olivat vos-tanssiteattereilla 8,01 €, kun se suurilla ja keskisuurilla teattererilla (vos + Kansallisteatteri) oli 21,24 € ja ryhmillä ja pienteattereilla (vos) oli 14,52 €. Myytyjä lippuja esitystä kohti vos-tanssiteattereilla oli 110, kun vastaava luku suurilla ja keskisuurilla teatterit (vos + Kansallisteatteri) oli 187 ja ryhmillä ja pienteattereilla (vos) 144.

Julkinen tuki

Teatteri- ja orkesterilakiin perustuva valtionosuusjärjestelmä ei ole kyennyt vastaamaan nopeasti kasvavan tanssinkentän avustustarpeisiin. Lain piiriin on päässyt 2000-luvulla ainoastaan kolme uutta ryhmää. Valtaosa tanssitaiteilijoista työllistyy lyhytjännitteisesti rahoitettavalle vapaalle kentälle, jossa avustussummat ovat huomattavasti pienempiä. Avustukset eivät ole seuranneet taiteilijoiden

ja tuotantojen määrän kasvua eikä tukea ole juurikaan kohdennettu vapaalle kentälle, jossa suurin kasvu on tapahtunut.

VOS-tanssiteattereille ja -tuotantokeskuksille, tanssin aluekeskuksille sekä tanssin vapaan kentän toimijoille suunnattu valtion tuki on noussut 1,8 miljoonasta eurosta (2000) noin 5,7 miljoonaan euroon (2013, ei sis. Kansallisoopperan ja Helsinki Dance Companyn avustuksia). Vapaan kentän toimintaedellytykset eivät silti ole merkittävästi parantuneet. Tuen osuus kaikista tanssille kohdistetuista avustuksista on pysynyt koko 2000-luvun noin 20 prosentissa eikä myönnettyjen avustusten määrä ole noussut ryhmien määrän noususta huolimatta. Esimerkiksi vuonna 2009 toiminta-avustusta myönnettiin 12 ryhmälle ryhmien kokonaismäärän ollessa noin 30.

Myös kunta-avustukset tanssiteattereille ovat valtakunnallisesti jälkeenjääneitä. Kunta-avustus kattoi vos-tanssiteattereiden menoista keskimäärin 16 % (2008), kun kunta-avustuksen osuus esim. ryhmä- ja pienteattereiden menoista oli 21 % ja suurten ja keskisuurten teatterien menoista 31 %. Täyskunnallisissa teattereissa kuntarahoitus kattoi 56 % menoista (2008).

Vähäisen julkisen tuen takia yksityisten rahastojen ja säätiöiden tuki on ollut merkittävää tanssin kokonaisrahoituksessa.

Puutteellisen rahoituksen vaikutukset

Riittämättömän julkisen tuen takia nykytanssin tuotantotoimintaa leimaa ”pienellä tekemisen kulttuuri”, mikä haittaa alan kehittymistä. Produktiokohtaisesti tai pienillä toiminta-avustuksilla rahoitetuilla teoksilla on usein lyhyt elinkaari. Teokset tehdään muutamien tanssijoiden produktioina, vähäisillä esitysmäärillä ja pienissä saleissa. Työryhmillä ei ole varaa palkata ammattilaista vastaamaan markkinoinnista ja tiedotuksesta, mikä vaikuttaa teosten näkyvyyteen ja yleisömäärään. Suuret ja keskisuuret nykytanssituotannot ovat harvinaisuuksia, mikä entisestään kaventaa yleisöpohjaa ja vähentää alan näkyvyyttä. Kentän täyttä potentiaalia on vaikea arvioida.

Tanssitaide ja hyvinvointipalvelut

Tanssitaidetta on alettu käyttää soveltavasti erilaisten hyvinvointipalvelujen tuottamisessa. Tanssilähtöisiä menetelmiä voidaan käyttää lasten ja nuorten kanssa toteutettavissa hankkeissa, yhteisötanssihankkeissa, hoiva- ja kuntoutuspalvelujen osana sekä yrityksissä hyvinvoinnin, palvelujen ja tuotteiden kehittämisessä. Keskeistä on, että tanssiammattilaisten tanssiin laajasti liittyvää osaamista – kehotuntemusta, liikkeen ja tunteiden yhteyden tietoutta ja koreografista sekä tanssillista tietoa – voidaan käyttää yhteisöjen

hyvinvoinnin kehittämiseen. Näin luodaan uudenlaisia hyvinvointipalveluja, laajennetaan tanssiammattilaisten työnkuvaa sekä tuodaan tanssia uudenlaisiin yhteyksiin, uudenlaisten yleisöjen saataville. Tanssin soveltava käyttö toteutuu taidelähtöisesti ja kiinnittyy olennaisesti taidetanssin esiintymistoimintaan. Se lisää taidetanssin saavutettavuutta ja taideammattilaisten työmahdollisuuksia tarjoten uusia oivalluksia ja sisältöjä taidetanssille.

Helsinki tanssikaupunkina

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta on vuoden 2008 toteutetun selvityksen jälkeen tarkistanut tanssitaiteen avustustasoa ylöspäin vuosittain. Tanssin toimintaedellytysten parantaminen on nostettu Helsingin kulttuuristrategian ja myös valtuustostrategian painoalueeksi. Lautakunta on nostanut tanssin avustamisen tietoiseksi kehittämiskohteeksi: tasokorjausten lisäksi toiminta-avustettavien yhteisöjen määrää on nostettu ja lautakunnan tuen piiriin on hyväksytty tanssin taiteen perusopetusta antavia oppilaitoksia.

Tanssille kohdennettujen avustusten osuus lautakunnan kaikista myöntämistä avustuksista on noussut vuosien 2009 -2012 aikana yhteensä neljästä prosentista kuuteen prosenttiin. Tarkastelujaksolla tanssille myönnetyt avustukset nousivat kolmanneksella: Vuonna 2009 tanssille myönnettiin 694 232 €, kun vuonna 2012 tanssin avustukset olivat yhteensä jo 963 400 €.

Valtionosuutta saavien tanssiteatterilaitosten avustuksia nostettiin tarkastelujaksolla 15 %, yhteensä 70 000 eurolla: Tanssiavustusten osuus valtionosuutta saavien teatteri- ja tanssitaidelaitosten avustusmäärärahasta nousi 12 prosentista lähelle 14 prosenttia. Myös taide- ja kulttuurilaitosten toiminta-avustuksista vapaan kentän ammattitanssiteattereille ja tanssiryhmille myönnetyt avustukset kasvoivat 31 %. (145 000 =>212 000) ja uusia ryhmiä hyväksyttiin määrärahan piiriin.

Tanssin taiteen perusopetusta tuettiin ennen Helsinkiä pääkaupunkiseudulla Espoossa ja Vantaalla. Lautakunta toteutti vuonna 2010 tanssitaiteen perusopetuksen tukemisesta selvityksen, jonka pohjalta tanssin taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä hyväksyttiin toiminta-avustuksen piiriin 2011 alkaen myös Helsingissä 160 000 euron turvin. Avustusten saajia oli 5 kpl. Tanssin avustukset muodostavat n. 3 % kaikista taiteen perusopetuksen avustuksista (musiikkiopistot, kuvataidekoulut, sirkuskoulut, teatterikoulut). Musiikkiopistojen osuus kaikista avustuksista on 83%.

Tanssiryhmiä on siirretty systemaattisesti kohdeavustamisesta yhteisöavustusten ja edelleen kulttuurilaitosten toiminta-avustusten

piiriin. Taide- ja kulttuurilaitosten piiriin pääseminen auttaa tanssiteattereita kohti vakaampia toimintaoloja, jolloin pitkäaikaisempien tavoitteiden suunnittelu ja esimerkiksi neuvottelut valtionosuuksista helpottuvat.

Tämä suunta merkitsee positiivista kehitystä tanssikentällä. Kaupungin myöntämä toiminta-avustus on tärkeä ”muurinmurtaja” erilaisille vapaan taidekentän toimijoille. Esimerkiksi valtio katsoo kunnan olevan ”laadunarvioija”, koska se tuntee tarkemmin omalla alueellaan toimivat ryhmät. Mikäli kunta ei ole myöntänyt toiminta-avustusta, yhteisöjen mahdollisuudet neuvotella pysyvämmistä avustuksista muiden rahoittajien kanssa ovat huomattavasti heikommat. Vapaan taidekentän tukijana, tuntijana sekä kehittäjänä kunnan rooli on keskeinen.

Tanssin avustamisen näkökulmasta lautakunnan strategisilla toimenpiteillä on ollut vaikutusta. Erityisesti vaikutus näkyy vapaan, ammattimaisen taidekentän sekä taiteen perusopetuksen oppilaitosten avustamisessa. Positiivisesta kehityksestä huolimatta voidaan todeta, että tanssin avustussummat ovat kuitenkin suhteellisen pieniä. Tanssin avustuskokonaisuus on näidenkin toimenpiteiden jälkeen vain 6 % lautakunnan koko avustusbudjetista.

Tanssin talo -hanke

Hankkeen tausta

Ajatus tanssille omistetusta talosta on elänyt vuosikymmeniä. Tanssille soveltuvan esitys- ja harjoitustilan saaminen Helsinkiin oli Suomen tanssitaiteilijain liiton toiveissa jo liiton perustamisvuonna 1937. Myös valtion tanssitaidetoimikuntien 25-vuotisen historian aikana tilakysymykset ovat olleet jatkuvasti esillä. Tanssin taloa on aktiivisesti tanssikentän ammattilaisten taholta pidetty esillä 1990-luvulta lähtien erilaisten aloitteiden ja selvitysten ja suunnitelmien muodossa. Kaikissa on keskitytty ensisijassa tanssitaiteen tilanpuutteen ratkaisemiseen sekä myöhemmin myös työllisyys-, sisältö-, vienti- ja yhteisökysymyksiin.

Kulttuurikeskuksen tanssin työtiloja koskevan selvityksen jälkeen (2008) Tanssin talo on ollut esillä myös kaikissa kaupungin kulttuurin kannalta olennaisissa strategioissa (Kulttuuristrategia 2009, valtuustostrategia 2012–2017). Vuoden 2007 jälkeen kulttuuri- ja kirjastolautakunta on käsitellyt ainakin 3 talousarvio- tai muuta aloitetta Tanssin taloon liittyen.

Kesäkuussa 2013 kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti teettää tarveselvityksen Tanssin talo -hankkeen toteuttamisvaihtoehtojen selvittämiseksi.

Tarveselvitys

Selvityksen sisältö

Tarveselvityksen mukaan tanssitaiteelle soveltuvien esitys- ja harjoitustilojen puute haittaa tanssitaiteen alan kehitystä. Suomesta puuttuu myös tanssille suunniteltu vierailunäyttämö, joka mahdollistaa sekä kotimaisten että ulkomaisten ryhmien vierailut ja joka on yleisön helposti saavutettavissa. Selvityksen mukaan Tanssin talo edistäisi tanssin kentän kehitystä kansallisesti ja kansainvälisesti, kun kansainvälisiä huippuesityksiä voidaan tuoda suomalaisten nähtäville ja rakentaa samalla edelleen kansainvälistä verkostoa suomalaisten tanssitaiteen viennin edistämiseksi. Tanssin talo tarjoaa hyödyntämismahdollisuuksia myös matkailuelinkeinolle ja kohotta Helsingin asemaa kiinnostavana kulttuurikaupunkina.

Tarveselvityksen suunnitteluryhmässä oli kaupungin osalta mukana kulttuurikeskuksen, kiinteistöviraston, kaupunkisuunnitteluviraston ja elinkeinopalveluiden edustajia. Lisäksi mukana olivat eri suunnittelutoimistojen, Kiinteistö Oy Kaapelitalon sekä Tanssin talo ry:n edustajat.

Sijoittautumis- ja tilavaihtoehtoja Tanssin talolle on tutkittiin selvittämällä Helsingin kaupungin omistamat nykyiset tilat, muut mahdolliset tilat sekä uudisrakennusvaihtoehdot. Tilavaihtoehtoja arvioitiin sijainnin vetovoimaisuuden, liikenneyhteyksien, tilojen soveltuvuuden ja rakennusten kunnon sekä omistajuuden ja toteuttamisen aikataulumahdollisuuksien perusteella.

Tarveselvityksessä Tanssin talo esitetään sijoitettavaksi osaksi Kaapelitehtaan kokonaisuutta, rakennuksesta vapautuviin tiloihin ja niihin liittyvään uudisrakennusosaan. Tanssin talo käsittää tanssin esitys- ja harjoitustilat. Selvityksen mukaan tanssin toimijoiden keskittyminen samoihin tiloihin ja mahdollinen sijoittaminen Kaapelitehtaan yhteyteen toisivat synergiaetuja. Kaapelitehtaalle sijoittuminen edellyttää selvityksen mukaan hankkeen tulevalta toimijalta, tässä vaiheessa Tanssin talo ry, neuvotteluja toteuttamis- ja rahoitusmahdollisuuksista Kiinteistö Oy Kaapelitalon sekä yksityisten rahoittajien, Helsingin kaupungin ja valtion kanssa.

Tanssin talo toteutetaan selvityksen mukaan kolmessa eri vaiheessa:

- rakennusvaihe 1: tanssin harjoitustiloja peruskorjaamalla Kaapelitehtaalla olevia tiloja. Toteutus v. 2016 (mikäli Hotelli- ja ravintolavaiheelle on toteutettu korvaavat tilat)
- rakennusvaihe 2A: esitystila (pieni Sali) ja sitä palvelevia tiloja peruskorjaamalla Kaapelitehtaalla olevia tiloja. Toteutus v. 2020.

- rakennusvaihe 2B: esitystila (iso Sali) ja sitä palvelevia tiloja sekä harjoitustiloja uudisrakennukseen. Toteutus v. 2020.

Uudisrakennus edellyttää asemakaavan muutosta. Asiasta on tarveselvitystyön aikana neuvoteltu kaupunkisuunnitteluviraston kanssa, jonka kanta on myönteinen. Tanssin talon bruttoalaksi on selvityksessä kaavailtu 7640 brm2 (josta huoneistoala yhteensä 6630 htm2 ja hyötyala 5910m2).

Tilat suunnitellaan terveellisiksi, turvallisiksi ja viihtyisiksi sekä monimuotoiseen tanssitaidekäyttöön soveltuviksi. Tanssin talo on monikäyttöinen ja muuntuva rakennus, tanssin monitoimitila. Tapahtumakeskus tarjoaa mm. esityksiä, näyttelyitä, lavatansseja ja muita tanssin eri lajimuotoja. Talon toiminta edistää erilaisten hyvinvointipalvelujen kehittymistä ja välittämistä sekä yritystoimintaa. Esitystilat on suunniteltu siten, että produktioiden logistiikka toimii hyvin. Esityksiä voidaan siten toteuttaa tiiviisti. Esitys- ja aulatilat tilat tehdään muunneltaviksi ja niitä voidaan käyttää samanaikaisesti eri tilaisuuksiin Ravintolatilat ja harjoitus- ja aputilat tehdään Kaapelitehtaan henkeen sopiviksi, kestäviksi ja arkkitehtuuriltaan pelkistetyiksi. Selvityksessä on huomioitu myös liikennejärjestelyt ja pysäköinti alueella.

Alustava kustannusarvio hankkeelle on 34 490 000 euroa (alv 0%), jaoteltuna seuraavasti:

rakennusvaihe 1:peruskorjaus	1 142 000 euroa (alv 0%) (vuokravaikutus 13 120 €/kk)
rakennusvaihe 2A:peruskorjaus	5 5544 000 euroa (alv 0%) (vuokravaikutus 36 369 €/kk
rakennusvaihe 2B:uudisrakennus	27 804 000 euroa (alv 0%) (vuokravaikutus 33 337 €/kk HUOM! Ilman pääomakustannuksia)

Rakennusvaihe 2 B:n vaiheen vuokra-arviossa on lähdetty siitä, että uudisrakennuksen investointi tehdään lahjoituksena, jolloin vuokraan ei sisältyisi pääomakustannuksia. Mikäli tähän ei päästä, vuokra tulee sisältämään pääomakustannuksia (kuten vaihe 1 ja 2 A), jolloin vuokravaikutus olisi 146 685 €/kk.

Uudisrakennuksen kustannukset sisältävät huoltopihan sekä maantasoon sijoittuvien 41 autopaikan rakentamisen. Lisäksi selvityksessä on arvioitu hankkeeseen kuulumattomia kustannuksia korvaavien tilojen toteuttamisesta Hotelli- ja ravintolamuseolle esim.

Tukkutorin yhteyteen. Näiden toteuttamisen alustava kustannusarvio on 2 500 000 (alv0).

Tarveselvityksessä jätetään vielä auki talon tuleva toteutustapa, ylläpitovastuut ja talon toimintamalli. Vaiheiden 1 ja 2A toteuttajaksi ehdotetaan Kiinteistö Oy Kaapelitaloa. Kiinteistöosakeyhtiö ottaisi toteutusta varten lainan, mikäli tuleva toimija sitoutuu pitkäaikaiseksi vuokralaiseksi. Rakennusvaihetta 2B (27 804 000 euroa, alv 0) varten tutkitaan mahdollisuutta perustaa kiinteistöosakeyhtiö rakennuksen toteuttajaksi. Selvityksen mukaan toinen vaihe on tavoitteena toteuttaa pääosin yksityisellä tai muulla rahoituksella. Tuleva toimija, tässä vaiheessa Tanssi talo ry, neuvottelee rahoituksesta yksityisen tai muun tahon kanssa.

Selvityksen mukaan rakennusvaihe 1:n tilojen käytön arvioidut toimintakustannukset ovat noin 700 000 euroa / vuosi (sis. alv 24 %). Menoarvio sisältää vuokrat, henkilöstö- ja hallintokulut ja ostopalvelut. Tanssin talon arvioidut toimintakustannukset, kun kaikki rakennusvaiheet ovat toteutuneet, on arvioitu 3 800 000 - 4 200 000 euroksi / vuosi (sis. alv 24 %). Menoarvio sisältää henkilöstökulut, ostopalvelut, vuokrat, ohjelmistokustannukset ja muut hallinnon kulut kuten markkinointi, myynti ja tiedotus. Tanssin talo ry:n alustavien laskelmien mukaisesti vuositulot toiminnalle ovat valittavasta tuotantomallista riippuen arviolta 1,3 -1,6 miljoonaa (sis. alv 24 %). Taloudellisia muuttujia ovat mm. ohjelmistopoliittiset linjaukset, tilojen ulosvuokrauksen hinnoitteluperiaatteet sekä tilojen täyttö- ja käyttöasteet. Tuloissa ei ole huomioitu avustuksia. Budjetti on laadittu yhdistyksen oman tarveselvityksen pohjalta eikä sitä ole suunniteltu yhdessä mahdollisten rahoittajien, esim. Helsingin kaupungin, valtion ja säätiöiden kanssa. Käytössä olevat mahdolliset avustusmäärärahat mahdollistavat todennäköisesti huomattavasti maltillisemman toimintabudjetin. Toimintakustannusten laskelmat on vielä toistaiseksi tehty sisältäen arvonlisäveron. On jo sovittu Tanssin talo ry:n kanssa, että jatkossa laskelmat tehdään ilman arvonlisäveroa, jolloin niiden vertailukelpoisuus on parempi ja siten koko toiminnan rahatalouden seurattavuus johdonmukaisempi.

Tarveselvityksestä annetut lausunnot

Tilakeskukselle ovat määräaikaan mennessä toimittaneet lausuntonsa Kiinteistö Oy Kaapelitalon hallitus, kaupunkisuunnitteluvirasto, elinkeino-osasto sekä Tanssin talo ry.

Kiinteistö Oy Kaapelitalo pitää selvityksen lopputuloksia omasta tarkastelukulmastaan hyvinä. Kaapelitehtaan näkökulma on, että tanssikäyttöön siirtyvien osien peruskorjaus edellyttää riittävän pitkän ja

vuokratasoltaan hyväksyttävän vuokrasopimuksen aikaan saamista ko. tiloista. Kaapelitehdas huomauttaa, että suunnitelma edellyttää Hotelli- ja ravintolamuseon siirtymistä pois Kaapelitehtaan tiloista, mikä voi vaikuttaa rakennusvaihe 1:n aikatauluun. Kaapelitehdas ei pitäisi ongelmattomana, että saneerattavat tilat ja uudisrakennusosa tulisivat mahdollisesti eri yhtiöiden omistukseen. Tähän tulisi Kaapelitehtaan mukaan kiinnittää huomiota ja hankkeen varhaisessa vaiheessa, asemakaavamuutoksen valmistelusta lähtien.

Kaupunkisuunnitteluvirasto katsoo, että hankkeen edellyttämään asemakaavamuutostyöhön voidaan ryhtyä. Uudisrakennus tulee sovittaa teolliseen arvoympäristöön siten, että ympäröivä kaupunkitila ja Kaapelitehtaan suojeluarvot otetaan huomioon ja että mahdollisimman paljon nykyisestä Kaapelipuistosta säilyisi puistona. Lisäksi lausunnossa korostetaan, että pysäköintipaikkatarve on selvitettävä kokonaisuutena. Lisärakennuksen Kaapeliaukioon rajautuvan osan ensimmäiseen kerrokseen tulee sijoittaa liike-, ravintola- tai kahvilatilaa ja muuta vastaavia kaupunkikuvaa elävöittäviä toimintoja. Kaupunkisuunnitteluvirasto edellyttää, että jatkosuunnittelua tehdään yhteistyössä kaupunkisuunnittelu- ja rakennusviraston kanssa. KSV esittää uudisrakennuksen kaavamuutosta ns. hankekaavana. Tämä voi edellyttää lisäaikaa suunnittelulle.

Elinkeino-osasto toteaa Tanssin talo -selvityksestä, että Helsingin kilpailukyvyn kasvun ja brändin tunnettuuden kannalta Tanssin talo on omiaan lisäämään kaupungin kansainvälistä vetovoimaisuutta haluttuna yhteistyökumppanina mukaan lukien matkailuelinkeinot, kaupunkitapahtumat ja festivaalit. Elinkeino-osasto pitää hyvänä sitä, että talon toimijana on tulevaisuudessa mahdollisesti Tanssin talo Oy. Tämä tukee osaston mukaan toivottavaa kehitystä, jossa tanssitaiteen toimijat pyrkivät itse tehokkaammin tuotteistamaan, markkinoimaan ja tuomaan esille omaa osaamistaan osana Helsingin kasvavaa luovan talouden ekosysteemiä. Elinkeino-osasto pitää erinomaisena sitä, että tarveselvitys on valmisteltu laajassa yhteistyössä.

Tanssin talo ry pitää Kaapelitehdasta Tanssin talon sijaintipaikkana toteutuskelpoisena ja synergiaa tuottavana. Järkevänä pidetään myös vaiheittaista rakentamisaikataulua. Lausunnossa korostetaan, että selvityksen lähtökohtana pidettiin yhdistyksen vuonna 2012 tuottamaa strategista tilaohjelmaa. Yhdistys kokee, että vuonna 2012 tehty tilaohjelma palvelee yhdistyksen tavoittelemaa toimintamallia, ja selvitystyössä sitä kunnioitettiin. Yhdistys korostaa, että jatkotyössä on syytä täsmentää tiettyjä tilakysymyksiä, esim. harjoittelutilojen määrä ja sijoittelua. Kokonaisuuden kannalta myös muiden Kaapelitehtaan toimijoiden tilantarpeita, esim. museoiden yleisötilatarpeita, on syytä kuulla. Yhdistys korostaa, että ennen hankesuunnitteluvaihetta tulee

hallinto- ja toimintamallia sekä niiden vaikutusta talouteen selvittää lisää

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Veikko Kunnas, osastopäällikkö, puhelin: 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi
Reetta Sariola, kulttuurisuunnittelija, puhelin: 310 37949
reetta.sariola(a)hel.fi

Liitteet

1	Tanssin talo, tarveselvitys 12.2.2014
2	Kiinteistö Oy Kaapelitalon lausunto Tanssin talon 12.2.2014 pävitystä tarveselvityksestä
3	Kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston lausunto kiinteistöviraston tilakeskukselle, joka koskee Tanssin talon tarveselvitystä
4	Tanssin talon tarveselvitys, elinkeino-osaston kommentit
5	Tanssin talo ry, lausunto Tanssin talon tarveselvityksestä

Otteet

Ote	**Otteen liitteet**
Asianosaiset	Esitysteksti Muutoksenhakukielto, valmistelu